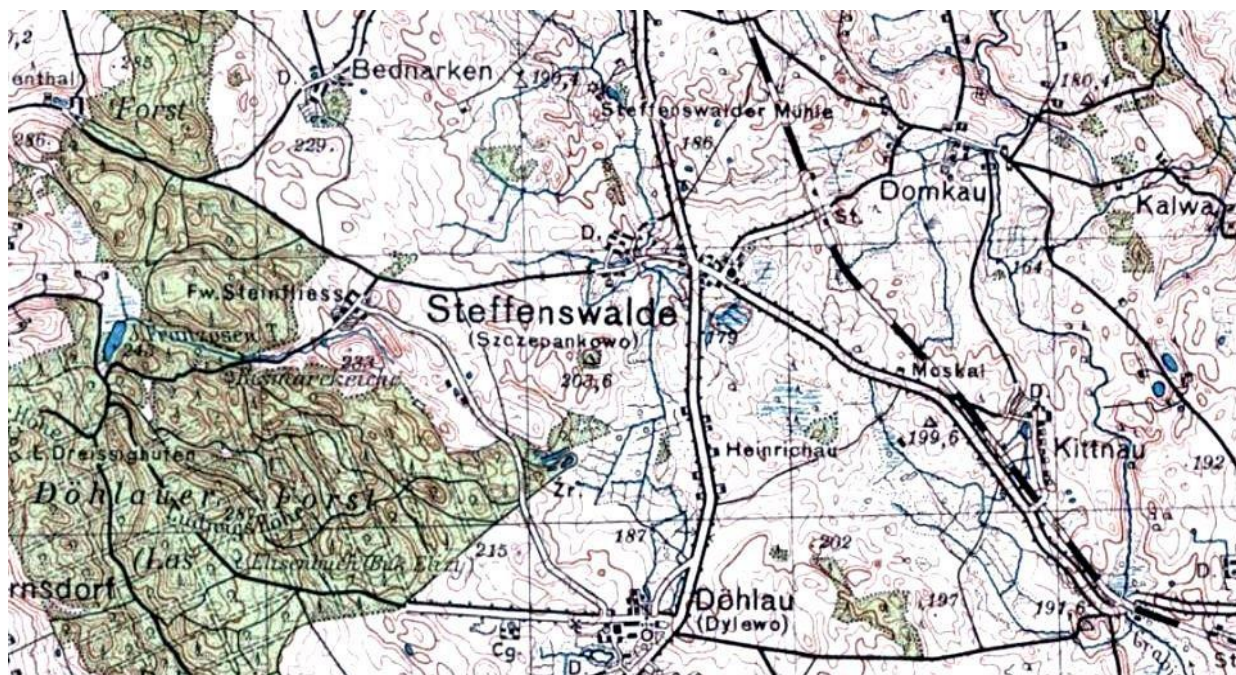

SZCZEPANKOWO – STEFFENSWALDE

Opracowanie: Dariusz Kalwiński

Wieś położona w województwie warmińsko-mazurskim, w powiecie ostródzkim, w gminie Grunwald. Tereny, na których obecnie położone jest Szczepankowo pierwotnie zamieszkiwały plemiona pruskie, najpierw Sasinowie a następnie Pomezanowie. Po podboju tych ziem przez Zakon Krzyżacki utworzono komturstwo, w ramach którego znalazła się wieś. Obszar, na którym położona jest obecnie wieś Szczepankowo nosił nazwę Sickeryn (Sickerin). Nazwa prawdopodobnie sięga korzeni staropruskich.

Początki miejscowości sięgają 1334 roku. Wówczas komtur dierzgoński, Günter von Schwarzburg nadał obszar o powierzchni 44 łanów (1 łan – ok. 16,5 ha)¹ Stefanowi Cletzinowi pochodzącemu z Klecewa (Klötzen – w pobliżu Kwidzyna/Marienwerder). Stefan (Steffan) Cletz był poddanym komtura, który w

¹ 1 łan (huba) pruska- miara obowiązująca w Królestwie Niemieckim; być może jednak obowiązywał łan warmioski (15,6 - 17,3 ha)

zamian za służbę wojskową i świadczenia z tytułu nadania ziemi, otrzymał tereny należące do kilku rodów plemienia pruskiego Natangów, którzy podobno dobrowolnie zrzekli się ich na rzecz państwa krzyżackiego.

Niemiecka nazwa Szczepankowo – Steffenswalde pochodzi prawdopodobnie od imienia pierwszego właściciela wsi, Stefana Cletza (niem. Steffan). W tym czasie nadal jednak używano nazwy własnej Sickierin (Sekerinen) w zniemczonej formie Sickerinenwangen. Do 1394 roku we wsi zbudowano młyn i karczmę.

O mieszkańcach Szczepankowa pojawiają informacje podczas ostatniej wojny z krzyżakami w latach 1519 – 1521. Źródła wspominają o stawianictwie 4 chłopów ze wsi w pobliskiej Ostródzie w celu odbycia służby wojskowej w związku z wojną pruską.

Spis z 1540 roku wymienienia dwóch właścicieli Steffenswalde (traktowanej jako wieś szlachecka): Albrechta Fincka i Paula Nasena, którym podlegało 18 gospodarzy. Wieś liczyła 14 chłopów; poza tym pracowali tutaj: młynarz, kowal, 2 ogrodników i 1 pasterz. W 1577 roku wymienia się w źródłach 4 łany należące do Kościoła.

W 1584 roku ziemie Steffenswalde należały do Bartla (Bartłomieja) Fincka, który był podwładnym Georga Komplacka, zarządcy okolicznych wsi. Po nim funkcję przejęli Hans Albrecht von Kunheim i Michel (Michał) Komplack.

W latach 1695-1696 ziemie należące do Steffenswalde kupił od Samuela Fincka Hans Lauson, który nabył także udziały w młynie.

Kolejna wzmianka o Szczepankowie pojawia się z 1754 roku, gdy porucznik armii pruskiej, Wolf Ernst von Kikoll oddał w zastaw 44 łany należące do dóbr szlacheckich Steffenswalde w ręce Johanna Sigismunda (Zygmunta) von Drauschwitz, który po ich wykupieniu stał się właścicielem tych ziem. W 1780 roku von Drauschwitz sprzedał wieś baronowi Simonowi (Szymonowi) Reinholdowi von Schoulz-Ascheraden.

W 1783 roku do folwarku szlacheckiego w Steffenswalde należała huta szkła położona w Domkowie oraz młyn. Wieś liczyła 17 dymów (gospodarstw rodzinnych). W 1820 roku liczyła już 19 dymów i 118 mieszkańców.

W 1828 roku została wybudowana szkoła ale istniała tylko 20 lat; spłonęła w 1848 roku. Wysiłkiem mieszkańców odbudowana. Do 1886 roku była to szkoła jednoklasowa, później prawdopodobnie dwuklasowa. W 1932 roku w szkole nauczał

Oskar Bless, natomiast w 1945 roku nauczycielami byli Johann Amenda oraz Gerhard Eichler.

Budynek szkoły 1900 - 1914

Dwór rodziny Brümmer

W latach 1832 – 1863 właścicielami Steffenswalde byli: Fryderyk Schielke, Adolf z Grabina (1850-63). Od 1863 roku właścicielem majątku został Hans Brümmer wraz z żoną Ellą. Posiadłość w tym czasie zamieszkiwało 342 mieszkańców (w tym 20 katolików). Od 1865 roku funkcjonowały także skrzynki pocztowe. Okolice słynęły z dostarczania kamienia, który był wykorzystywany w budownictwie. W pobliskim Domkowie, na stacji kolejowej dokonywano załadunku kamienia.

Ślady wykorzystania kamienia są widoczne do dzisiaj w postaci ocalałych kamieni granicznych.

Rok 1873 był szczególnie tragiczny dla mieszkańców Steffenswalde. W tym roku połowa wsi spłonęła w wyniku pożaru, a niedługo potem wybuchła epidemia cholery. W związku z tym powstały dwa nowe cmentarze.

W 1880 roku miejscowość liczyła 2019 mieszkańców, zaś sam majątek (folwark) 162 mieszkańców. We wsi istniało 21 budynków mieszkalnych. W 1895 roku obszar gminy wiejskiej Steffenswalde obejmował 132 ha ziemi. W 1888 roku wybudowano gorzelnię (destylarnię).

W 1925 roku obszar obejmował 713,4 ha ziemi z 433 mieszkańcami. Ich liczba spadła do 385 mieszkańców w 1939 roku.

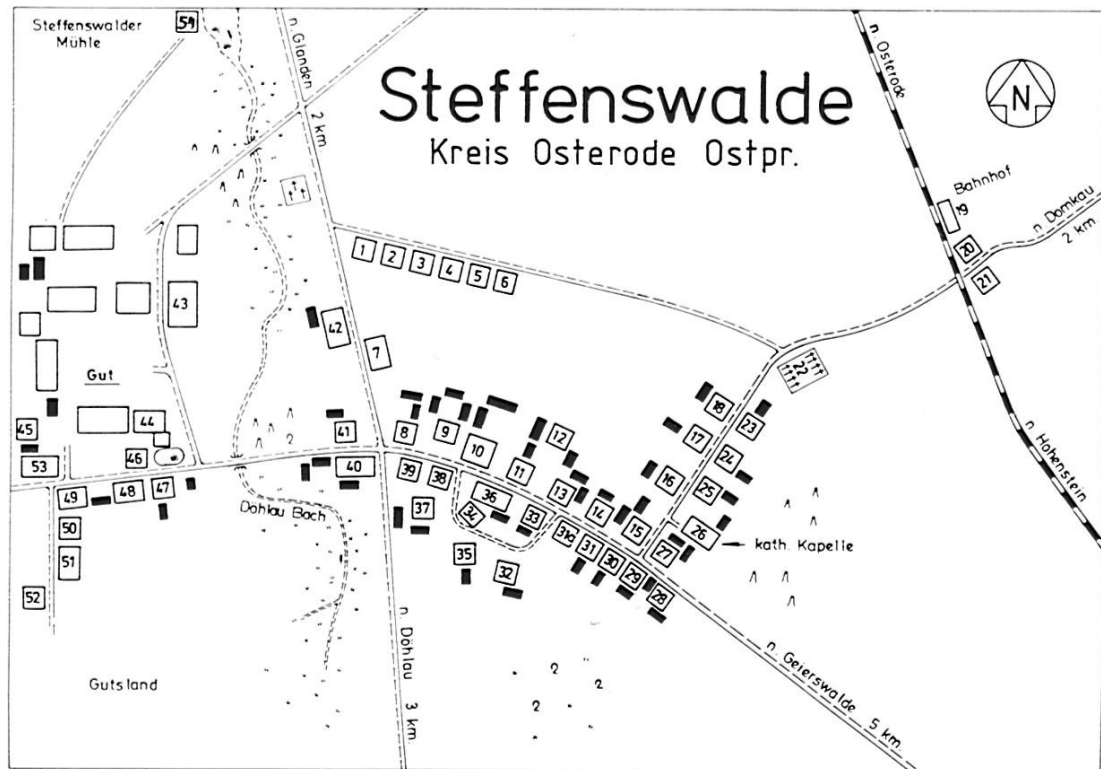
W 1903 (lub 1904) roku zbudowany został we wsi drewniany kościół (kaplica) katolicki. Poświęcenia dokonał generalny wikary ksiądz kanonik, Lüdke z Pelplina. Dotychczas katolicy uczęszczali na mszę do Gierzwałdu lub Rychnowa. Od teraz posiadali własną świątynię. Początkowo odprawiano nabożeństwa raz w miesiącu. Kościół był rodzajem filii parafii w Ostródzie. Mógł pomieścić około 100 osób.

Kościół – 1973

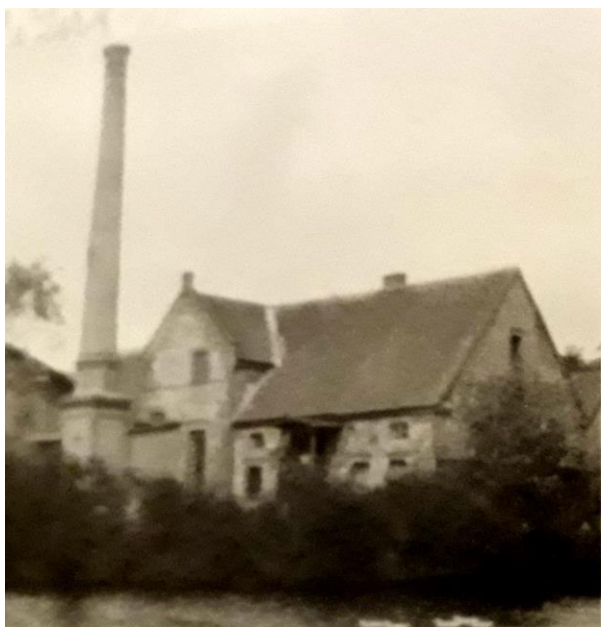
Kościół - 2010

Plan Szczepankowa 1945

Dworzec 1900 - 1914

Gorzelnia - 1888

Gorzelnia - 2008

Wnętrze szkoły - 1932

2018
Groby Elli i Hansa Brümmer
(stan obecny)

